

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŠNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Za finančnim politični prevrat v Nemčiji?

Dnevi Brüningove vlade so že štet

Nemški nacionalisti, poborniki r evanžne politike, hočejo priti na oblast — Baje jih podpira tudi Hindenburg — Nemčija bo prepričana svoji usodi?

Berlin, 16. julija. O preokretu v razvoju nemške finančne krize se doznajajo sedaj zanimive podrobnosti, ki pričajo, da so v Nemčiji na delu tajne sile, ki za nobeno ceno nočejo dopustiti zblizanja med Francijo in Nemčijo in ki z vsemi sredstvi netijo idejo revanše. »Vossische Zeitung« poroča, da se je sam Hindenburg zavzel za to, da nemška vlada ni sprejela sklepov, ki bi ustrezali željam Francije in Anglije in omogočili takojšnjo kreditno podporo. Njegov povratak v Berlin je imel namen preprečiti, da se Brüning ne uda, ker je že oficijozna Wolfova agencija najavila, da bo vlada najbrže sprejela zahteve po političnih garancijah za inozemsko posojilo.

V zvezi s tem se tudi širijo glasovi, da so dnevi Brüningove vlade štet ter da bo ostal na krmilu samo še par dni, dokler se vzemirjenje, izzvano z usodnimi sklepi vlade glede rešitve finančne krize, ne poleže. Kot uvod v nov režim v Nemčiji, ki naj pride na krmilo, se tolmači zahteva po odstopu predsednika Državne banke dr. Luthra, ki naj bi ga zamenjal bivši predsednik dr. Schacht.

Dr. Schacht je znan po svojem protifrancoskem stališču ter je, kakor znano, odstopil takrat, ko je šlo za sprejetje Youngovega načrta. Dr. Schacht je obenem posrednik med nemško veleindustrijo, Hitlerjevci in Velenemci. Kot predsednik Državne banke zahteva dr. Schacht diktatorska pooblastila tako, da bi brez ozira na to, kaka vlada je na krmilu, postal faktični gospodar Nemčije.

Ekstremna levica in desnica spretno izkoriščata nastali položaj in vršita proti Brüningovi vladi složno propagando, tako da je Brüningova vlada izgubila tudi že zaupanje pri meščanskih strankah. Kaj bo sledilo, se trenutno še ne da napovedati. Vsekakor pa je jasno, da se poleg ogromnega finančnega preokreta pripravlja v Nemčiji tudi velik politični prevrat.

Prvi odmevi v Franciji

Pariz, 16. julija. Sklep nemške vlade, da odkloni politične garancije in s tem inozemsko finančno podporo pri reševanju finančne krize, je izzval v pariških krogih ogromno presenečenje. Sauerwein piše v »Matin« da ni nihče pričakoval, da bo Nemčija tako hitro prenehala pošiljati SOS klice. Jasno pa je, piše dalje, da vse to, kar potanja v svoji trmoglavosti nemška vlada, ne bo zaleglo. Kriza se bo s tem le podaljšala, ne pa rešila. Poznavalec gospodarskih in finančnih razmer Nemčije so trdno prepričani, da bo morala Nemčija prej ko slej ponovno prositi inozemstvo za pomoč. Takrat ne bo šlo več za to, ali hoče Nemčija iz lastnega nagiba sprejeti pogoje za posojilo, marveč bo morala brezpogojno pristati na vse, kar se bo zahtevalo. Nemčija je tako zopet opustila najlepšo priliko, da se na prijateljski način sporazume s Francijo in strne v veliko družbo evropskih narodov. Krenila je po svoji poti in zato bo tudi posledice nosila sama.

Moskva bo zavladovala v Nemčiji

London, 16. julija. »Times« se bavi v uvodniku z novo nastalim položajem v Nemčiji in povdarja, da znači ta preokret padec Brüningove vlade. Kaj bo sledilo, je sicer še vprašanje bodočnosti, vendar pa se lahko reče, če toliko, da bodo po stranskih poteh preko Hitlerjevcev naposled prišli na krmilo komunisti in da bo Moskva zavladovala v Nemčiji.

Tudi v Rimu so presenečeni

Rim, 16. julija. V tukajšnjih krogih vlada veliko presenečenje nad preokretom v Nemčiji. V merodajnih krogih izražajo bojazan, da bo nerazumljiva politika Nemčije rodila za njo samo usodne posledice. Italija je slej ko prej pripravljena pomagati Nemčiji, da pride iz obupnega položaja, vendar pa misli, da tudi Nemčiji ne sme prenapenjati loka. Zunanji minister Grandi je imel včeraj popoldne dolgo konferenco z nemškim poslanikom, na kateri sta razpravljala o dogodkih v Nemčiji. Fašistični tisk povdarja, da bo od vsega tega imela korist zopet samo Francija, ki se bo vvela nepremišljene politike nemških krogov le ojačala in dobila še večji prestiž, kakor pa ga že ima.

Nemčija bo morala nositi tudi posledice

Washington, 16. julija. Ameriški finančni krogi so prepričani, da se bo kriza v Nemčiji zaradi odklonitve inozemske podpore še bolj poostila. Amerika se je sicer desinteresirala nad tem, ker smatra, da je

storila že dovolj in pokazala Nemčiji pot, po kateri se more rešiti. Če Nemčija odklanja dobre nasvete, tudi nima pravice zahtevati podpore. V ostalem pa vzbuja v ameriških finančnih krogih veliko začudenje dejstvo, da v trenutku, ko nemška vlada izvaja koncentracijo kapitala in apelira na solidarnost nemških finančnikov, baš vodilni nemški finančni krogi spravljajo svoje premoženje na varno. Cela vrsta nemških bančnih direktorjev in ravnateljev zavarnic ter člani bivšega nemškega plemstva, vzdržujejo v New Yorku svoje bančne konte v veliki višini. To je dokaz, da niti nemški finančniki sami nimajo zaupanja v uspeh vladnih ukrepov. Nemčija je imela izbiro, je sama izdala in naj sama nosi posledice.

Novi zasilni ukrepi

Berlin, 16. julija. O sinočnji pozno v noč trajajoči seji vlade, je bil izdan naslednji komunikat:

Banke ostanje zaprte za enkrat do 18. t. m. Po zopetni otvoritvi smejo banke vršiti izplačila le v omejenem

obsegu in to samo za mezde, podporo brezposelnih in za davke. Ves devizni promet se koncentriral pri Državni banki. Terminalske kupčije v inozemski valuti so prepovedane. Tečaj marke se določi enotno za vso državo. Za javnost ali za širši krog privatnih interesentov namenjene objave ne smejo vsebovati navedb o cenah inozemskih valut, marke in vrednostnih papirjev, bilo da gre za ponudbo, nakup ali samo za informativno objavo. Prestopki se bodo kaznovali z zaporom do šestih mesecev.

Pogajanja med Državno banko in privatnimi bankami se intenzivno nadaljujejo in v vladnih krogih upajo, da ob mogoče pripraviti dovoljna sredstva za redno izplačilo delavskih mezd in uradniških plač.

Dr. Luther že odstopil?

Berlin, 16. julija. AA. Guverner nemške narodne banke dr. Luther je po poročilu informiranih krogov podal ostavko, na njegovo mesto bo imenovan dr. Schacht. Vest uradno še ni potrjena.

Mobilizacija zlata

London, 16. julija. AA. Skoraj vse države mobilizirajo svoje zlate zaloge, da se pripravijo na eventualne posledice nemške gospodarske krize. Prvič po uvedbi zlatega standarda je funt sterling včeraj tako padel, da se že izplača prodaja zlata v inozemstvo. Nemška Državna banka je zvišala obrestno mero do neverjetne višine. Gospodarski krogi gledajo zato s skrbjo na razvoj gospodarske krize v Nemčiji.

Prvo plačilo po Hooverovem načrtu

Berlin, 16. julija. AA. Državna vlada je plačala 15. julija banki za mednarodna plačila mesečni obrok neodložljivih reparacij. Banka je ta znesek takoj izročila nemškim državnim železnicam. Nemčija je s tem izvršila prvo plačilo po Hooverovem načrtu.

Nemška kriza na Poljskem brez posledic

Varšava, 16. julija. g. Po komunikatu iz bančnih krogov ni imela nemška finančna kriza na Poljskem nobenega bistvenega vpliva, ker je nemški kapital na Poljskem zelo skromno investiran. Podružnici držanske in nemškonacionalne banke v Katowicah sta zopet odprli blagajne, vendar pa nista sprejemali plačil v markah temveč samo v zlotih.

Komunisti so že na delu

S širjenjem alarmantnih vesti izživajo vedno večje nemire — Vlada je uvedla cenzuro, da njihovo nakano onemogoči

Berlin, 16. julija. Razburjenje, ki vlada v Nemčiji zaradi finančnega položaja, se kljub strogim in drakoničnim ukrepom vlade ne le ni poleglo, marveč se, kakor pričajo najnovejše vesti, d ure do ure stopnjuje. Komunisti, narodni socialisti in velenemci širijo vedno bolj alarmantne vesti, kar izziva vedno večjo paniko. Komunisti so včeraj v ogromnih množinah razširili po Berlinu in vseh drugih nemških mestih in industrijskih centrih letake, v katerih opozarjajo javnost, da je položaj nemških financ brezupen in da bo v najkrajšem času proglašen bankrot. Zato pozivajo svoje prihranke, naložene v bankah in denarnih zavodih ter nakupi blago, ker bo sicer vse izgubljeno.

Ta poziv komunistov je imel za posledico, da so ljudje v masah navalili na banke in skušali s silo vdreti v bančne prostore ter tako priti do svojega denarja. Policija je imela obilo posla, da je to nakano preprečila. Pri spopadih je bilo mnogo ljudi ranjenih. Listom je preprečeno o tem poročati in je začasno

uvedena preventivna cenzura.

Vpliv komunističnega poziva je še podčrtal proglaš socialdemokratske stranke, ki poudarja, da nemških financ brez tuje podpore ni mogoče rešiti poloma. Proglaš zahteva temeljito spremembo zunanje politike, da pride Nemčija čimprej do nujno potrebnega inozemskega posojila. Javnost sklepa iz tega progla, da je položaj zares brezupen in nihče več ne verjame uradnim objavam, da so nemške finance trdne in da gre le za trenutno pomanjkanje plačilnih sredstev.

Vlada se je na svoji sinočnji seji podrobno bavila s temi dogodki in sklenila najstrožje ukrepe. Če se bodo nemiri širili, bo uvedena najstrožja cenzura ne samo za tisk, marveč tudi za telefonski in brzojavni promet. Nemčija je že sedaj skoro popolnoma odrezana od tujega sveta, ker je ustavljen skoraj ves denarni promet, a tudi v blagovnem se opaža vedno večji zastoj. Inozemstvo zahteva plačilo v tuji valuti, čemur pa Nemčija v pomanjkanju deviz ne more ustreči.

Viljem jih bo rešil...

O čem sanja hohenzollerski starček v Doornu — Francozom bo že dal! — Nemčija bo postala najmočnejša na svetu, če...

Pariz, 16. julija. Ameriški novinar Jean Mezerette objavlja v »Paris Mid« zanimiv razgovor, ki ga je imel po nemški krizi z bivšim nemškim cesarjem Viljemom v Doornu. Cesar Viljem, ki se še vedno čuti nemškega monarha, je med drugim izjavil:

»Vi ne poznate Nemčije in zato tudi ne veste, kakšna zmešnjava vlada sedaj tam. Hindenburg je čisto navaden tat, toda ni več daleč čas, ko ga bo zadela zaslužena kazen. Nemčija je najlepša in največja država na svetu in prepričan sem, da ji bo sedanja kriza odprla oči. Jaz sem že prestar, da bi sam posegel vmes, toda kri Hohenzollerncev je Nemčiji vedno na razpolago ter jo bo dvignila do najmočnejše in največje države na svetu. Evropa in Amerika živita danes v trilem miru in se niti ne zavedata nevarnosti, ki se približuje. Čudim se, kako slepe so vlade posameznih držav. Požar postaja vedno večji. S Francozi bomo

skoro obračunali. Oni so edni krivci sedanje krize. Namestu da bi zbrali vse sile, jih skušajo razpršiti. Francozi kopljejo zlato in izstradavajo druge narode. Francija in Belgija molita mir bele rase. Vsak dan dobivam vedno več pisem in vedno več deputacij prihaja k meni. Nemčija bo skoro zopet dostojna Hohenzollerncev, dostojna pruskim kraljev, potomcev Friderika Velikega.

Ameriški novinar poroča v zvezi s tem, da je starčka v Doornu očitno navdahnila s tako velikimi upi ustanovitve nekake kraljevske stranke v Nemčiji. Ta stranka, ki je sedaj sicer še zelo malo številna in ji pripadajo večinoma le bivši plemiči in zapeljanci Hitlerja in Hugenberg, namerava parlamentarnim potom intronizirati Hohenzollernce na nemški prestol. Stranka ima kot svoj znak rdečo zastavo s cesarsko krono. Da je bolj cesarska, si je nadela tudi uniformo zelene barve.

Važni diplomatski razgovori v Parizu

Izmenjava misli med Anglijo, Ameriko in Francijo o položaju v Nemčiji

Pariz, 16. julija. g. Med Hendersonom, Stimsonom in francoski politiki so se včeraj pričeli diplomatski razgovori. O vseh aktualnih problemih se je razpravljalo čim bolj prijateljsko. Zvečer se je vršil na čast Hendersona v kolonijalni razstavi svečan dinne.

Pariz, 16. julija. Razgovori med francoskimi državniki, Hendersonom in Stimsonom so se danes dopoldne nadaljevali v prostorih zunanjega ministrstva. Sinoči je prisel v Pariz tudi ameriški finančni minister Mellon z bivšim ameriškim zunanjim ministrom Kelloggom, ki se bosta popoldne udeleževala teh razgovorov. Kakor zadržujejo v poučenih krogih, se nanašajo

ti razgovori skoro izključno na krizo v Nemčiji. V tukajšnjih krogih namreč računajo, da bo Nemčija že v kratkem primorana prositi za inozemsko podporo ter razpravljajo sedaj tako o pogojih kakor tudi o modalitetah večje inozemskega posojila za sanacijo nemških financ. Izve pa se, da je bilo sklenjeno, da bodo zaenkrat mirno počakali na razvoj dogodkov v Nemčiji ter da se ne bo ničesar podvzelo. Po set Hendersona in Macdonalda v Berlinu je vsled dogodkov v Nemčiji mnogo izgubil na važnosti, ker sodijo, da bo Berlin sedaj še manj dostopen za angleške nasvete, kakor je bil poprej.

Predčasno sklicanje konference zunanjih ministrov

Konferenca je sklicana že za ponedeljek zvečer v London — Bavila se bo s položajem v Nemčiji

London, 16. julija. Zunanje ministrstvo je sinoči objavilo uradni komunikat, v katerem naglašja, da je angleška vlada glede na dogodke v Nemčiji smatrala za potrebno, takoj sklicati konferenco zunanjih ministrov, ki je bila nameravana za poznejši termin, da odobri Hooverov predlog. Dogodki zadnjih dni pa silijo k temu, da se ta konferenca sestane čimprej. Po izmenjavi misli s Parizom in Washingtonom je angleška vlada sklicala konferenco zunanjih ministrov za prihodnji ponedeljek ob 6. zvečer v London. Komisija strokovnjakov se sestane jutri ter bo pospešila delo tako, da bodo strokovnjaki v ponedeljek že na razpolago zunanjim ministrom.

Velika špijonažna afera na Poljskem

Varšava, 16. julija. g. V poljskem generalnem štabu so prišli na sled senzacionalni vojniški aferi. Vodja oddelka v generalnem štabu major Peter Demkovski je bil aretiran zaradi suma, da je vohunil v korist sosednje veselice. Aretacija majorja Demkovskega je izzvala v vsej javnosti silno pozornost.

Nesreča francoskega potniškega letala

Pariz, 16. julija. g. Včeraj se je nedaleč Grenobla pripetila huda letalska nezgoda. Potniško letalo, ki je letelo iz Cannesa v Pariz, se je zrušilo zaradi goste megle na zemljo. Pilot in dva potnika sta bila ubita na mestu, ostala dva potnika pa sta dobila življenjsko nevarne poškodbe. Letalo se je popolnoma razbilo. Potniki so bili manekini velike pariške modne trdnice.

Natitvi v Angliji

London, 16. julija. AA. V Angliji so veliki natitvi. V Londonu je deževalo neprenehoma 24 ur, česar ne pomnijo več let. V Dublinu je vdrila voda v več krajih v kleti, da so morali poklicati gasilce.

Planinci!

Danes vsi na občni zbor SPD, ki bo zvečer ob 20. v Mestnem domu! Izvoliti moramo novega predsednika in sklepati o novih pravilih. Gre naravnost za usodo društva, zato pridite v čim večjem številu!

Kakor nam ob zaključku lista poročajo, je močna skupina članstva postavila za svojega kandidata za predsedniško mesto g. dr. Josipa Pretnarja, tajnika Zbornice za TOL.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2275.55—2282.39, Bruselj 787.39 — 789.75, Curih 1096.65 — 1099.95, Dunaj 793.96 — 796.36, London 273.61 — 274.43, Newyork 5639.49 — 5656.49, Pariz 222.62 — 223.28, Praga 167.29 — 167.79, Trst 294.11 — 295.01.

INOZEMSKA BORZE.

Curih. Beograd 9.095, Pariz 20.30, London 24.925, Newyork 515.26, Bruselj 71.825, Milan 27.85, Madrid 49.—, Amsterdam 207.45, Dunaj 72.40, Sofija 3.73, Praga 15.255, Varšava 57.70, Budimpešta 90.026, Bukarešta 3.06.

Naši malčki v Polhovem gradu

Vzorna počitniška kolonija krajevnega odbora RK —
Zanimivosti Polhovega grada

Ljubljana, 16. julija.

»G. dr. Fetičič ima 30 otrok v Polhovem gradu...« Te besede je zapisal neki gospod v torej na dopisnico v Polhovem gradu in gotovo ni indiskretno, če začnemo z njimi ter jih vzamemo za motto.

Torej zaradi teh otrok sem se oglasil pri g. predsedniku krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani, g. dr. Fetičiču. Tako se je založil z brašno, da sem se kar čudil in ugibal, ali je Polhov gradec tako daleč. Ono je menda 12 tucatov orehovitih štrukljev. Ali bo zmogel avto tolikšen tovor?

Ob pol 15. smo odrinili iz Dalmatinove ulice — dr. Fetičič, predsednik RK, g. inšpektor Mlečnik, blaginjak in preključna ravnateljica v anonimni osebi. V Gorupovi ulici smo se naložili v avto, ki ga je vodil g. Fetičič, podpredsednik RK, nakar smo zdržali po cestah »I.« in »II.« reda proti polhovemu gradu. Kar se pa čisto tiče, je najbolje, da se poživimo nanje. Polhograjske globeli so itak znane zaradi poplav, no, to dni je pa cesta v Polhov gradec poplavljen s prahom, avto bi skoraj utonil v nji. Za namizje je cesta bruhala prah, kot da se odpira strahovit vulkan. Sreča za naselja, da so tod motorna vozila redki gostje, le avtobus dan z dnem izpreminja oblike. Narave nimamo časa občudovati, tudi znamenito cerkev iz 16. stol., ki je izredno visoke umetniške vrednosti, ošinem le beženo. Seveda je vse lepo, zanimivo in še marsikaj zgodovinskega lahko vidimo v tej krajevni dolinici — toda mi gremo gledat najljubše.

In po dobri polurni vožnji končno prevozimo 19 km ovinkov, prahu in kolovozov ter smo živi in zdravi v Polhovem gradu. Nekoliko res spominja na polhovo gnezdo, nanizane je na lepo zaokroženem hribočku, eredi dolomitnega, gozdnatega hribovja, sploh je tu mnogo zelenja: človek kar čuti na prvi mah evde diha narave, prijeten mir in vabljivo zavetje. Kotiček, ki ga zlepa ne najdemo. Na severni strani obkroža ta hriboček skromen potok Božna ali Velika voda, na južni strani pa Mala voda. To sta pa le ob suhih mesecih poznata potoka, ob hudem dežju silno narasteta ter niso varne pred poplavlami in še hujšim solidno zidane hiše, ki stojijo precej daleč od struge. Struga je namreč plitva, poglabljanje pa tudi nič ne pomaga, ker voda takoj naplavi po hudaurnih mnogih kamena in peska.

S ceste smo se spustili na nabrežje Božne po gradom.

Poglejte jih no, zamorci! Naši mali letoviščarji so bili baš pri kopanju kot vsak dan med 15. in 17. Potok je zajel en kamenjem tako, da imajo mali kopalki za kopanje lep naravn bazen s srebrno čisto vodo, globok do 1,50 m. Ob kopališču je pod cesto na desnem bregu lep, položen travnik, ki ga je dedek dovolil za uporabo graščakinja ga. Urbančičeva. Na levem bregu imajo kopalki dovolj mivke za solnjenje, pod ježom se lahko igrajo v plitvi vodi, grade majhne jezove, bazenčke in prekope ter postavljajo minčke. Naprej ob levem bregu je pa še uvožje terena med gmičevjem, kjer lahko otroci prireajo še druge igre.

Kopali so se, skakali v vodo, kar z mesta slišo marte, plavalci in čofali v vodi in sploh je bilo vse naokrog živo veselo, ko smo kar nenkrat padli med njih, nihče ni vedel, da pridemo. Veselo so nas pozdravili in vsak je imel takoj toliko lepega povedati, da nisimo vedeli, katerega naj poslušamo. Vsi so bili vedri, zdravi in zagoreli. Skrbni predsednik je najprej vprašal, če so vsi zdravi, pobral toga, kako je zadovoljen, drugega povprašal za starše in ime, za vse tega je imel toplo, res očetovsko besedo ter so ga otroci tudi sprejeli kot očeta in da se hitro pripovedovat, kaj vse počno, da se uče lepe igre »Palček Potepin«, katero bodo prikazali v nedeljo 26. t. m., vsak se je pa še posebej hvalil, če, na toliko in toliko sem se že zredil. E. mamice, le pripravite se na svoje junaške sinove, vrnil se bode celi možje in hlače jim bodo kar pretesneli Fantki se kar vidno razvijajo na solcu in zraku, jedo vedno do mile volje ter tudi vsem izvrstno tekne, ker se vedno dovolj gibljejo na zraku ter žive po vzornem redu.

Tokrat je bil pri kopalcih g. Malnerič ml., ki ga otroci kličejo kar Janko. Tako jim je ljub kot najljubši brat, z veseljem ga ubogajo ter so popolnoma navezani nanj. Prav tako pa tudi cenijo g. Omerzo, strok učitelja gluho-nemnice ter vlada sploh med nadzorniki pravo tovarišstvo. Ni treba še posebej naglašati, da se posveča tudi g. Malnerič starejši povsem zaupam mu dedkom ter je vzoren družinski glavnik kolonije.

Tako pa ne pridemo naprej, če bi hoteli le naštevati vrline vseh teh, ki skrbijo z vso ljubeznijo za dobro malih letoviščarjev. Ali ne pove že to dovolj, da je g. predsednik ob pogledu na veselo razpoloženje dečkov prevzel tako iskreno veselje, da je takoj smuknil med kopalce — v kopalni obleki. Ni mogoče, da na brašno, tudi kopalni hlači ni posilil, toda nikar ne mislite, da je v tem kaj sebičnosti, kajti vzel je seboj še ene hlače — za kratec te malenkosti. To je treba priznati v zahvalo, da sem lahko poskusil blagodat Božne. Res, kar božanska voda, greh bi bilo opustiti tako krasno priliko.

Toda g. predsednik je mislil predvsem na male. Prinesel je tudi fotoaparata ter je najprej ovekovečil srečne kopalce. Da ete jih videli. Vsi že znajo plavati, nekateri pa skakajo v vodo kot pokloni skakalci, kar je g. predsednik posnel, da mu ostane v najlepši spomin.

Prišel je čas malice. Dobra mamica, ga. Malneričeva, je prinesla velik jereb kruha in kanglico medu. Ljubezniva mamica ne šteje založajev, samo vprašuje, kdo še želi.

Pa se je oglasil mehkosrčni soče 30 otrok, čes, mamica, danes pa ne bodo micali kruha. Naj se posladkajo s štruklji.

— O, živio štruklji! so se oglasili malčki v en glas.

To jim je teknilo! 30 ust je mlelo štruklje kot za stavo, imeli so pa z njimi tudi vsi dovolj opravka. »Oček je še porabil zaigane plošče, da je ovekovečil še ta prizor. Potem smo se še malo okopalj in si ogledali razne priprave iznajdljivih dečkov v bazenu. Imajo tudi nekakšen splav, ki ga imenujejo »muki«. Letoviščarji imajo smisel za humor, kar ni čuda, človek jih kar zavidajo, ko jih zapuščajo v idealnem kopališču.

Še marsikaj smo si hoteli ogledati. Polhov gradec ni kar tako, velik je, zlasti, če v njem »gnezdiš« naši fantki. Mimogrede smo si tudi površno ogledali polhograjski grad, v katerem so nekaj gospodarili grofje Blagajci. Prekrasna umetnina je grajski vodnjak, ki ga omenja že Valvasor in ki je še precej dobro ohranjen kljub temu, da še menda ni bil restavriran odkar obstoji, od l. 1696.

Potem smo krenili v šolo, kjer ložirajo fantje. V pritličju je precej velika jedilnica, odnosno kuhinja. Gospa jim kuha po tedenskem jedilnem listu, človek se kar obliže, ko ga prečita. Dečki jedo 5krat na dan, zjutraj vedno kavo s hruhom, za malico dobivajo izmenoma marmelado, med ali sir s kruhom, kosilo sestoji iz juhe, dveh, treh prikuh, mesa ali pečiva, v nedeljo se pa dečki maste celo s svinjeko pečenko in z drugimi priboljški. Tudi večerja je dobra, ajdovi žganci z mlekom, mlečni riž, surovo maslo ali kaj podobnega. Je lahko vsak, kolikor more in čim več pospravijo vase zdravi dečki, tem bolj je vesela gospa. V jedilnici imajo tudi električno razsvetljavo. Polhov gradec ima namreč poleg vodovoda z izvrstno vodo tudi elektrarno, ki je last g. Božnarja. V prvem nastropju hiše imajo dečki dve spalnici. Vsek ima prostorno snažno posteljo s toplo odejo. V vsaki spalnici spi po en gospodov učitelj, ki nadzorujeta dečke, da vlada tudi v spalnicah vzorna disciplina in red. Otroci bodo v tem mesecu lepih počitnic pridobili ne le na zdravju, temveč bo urejeno skupno bivanje tudi dobrodejno vplivalo na njih vzgojo.

Pregledali smo še v spalnici mimogrede dnevnik kolonije ter dnevni red. Vstajajo ob pol 7., do pol 8., se oblečejo in dobro umijejo ob potoku, nakar zajutkujejo, do 11. se izprehajajo, hodijo na krajše izlete, popoldne do 15. je čas počitka, potem do 17. kopanje in telovadba, do 19. zopet izprehod in telovadne igre, potem večerja in do pol 21. igre na travniku poleg kopališča, nakar gredo dečki spat. Včasih napravijo tudi daljši izlet, tako so n. pr. pretekli četrtek šli na Črni vrh (950 m n. m.) morjem, kamor je 3 ure lagodne pešhoje iz Polhovega grada. Pa tudi v Polhovem gradu je polno lepih kotičkov za izprehode, nad njim je lepa Kalvarija, dobra razgledna točka, kamor se je lahko povzpeli po položni pentini. Izredna posebnost je pa v Polhovem gradu paviljon na župnijskem vrtu, ki ga tvori nenavadno lepo raščena in košata lipa z vrhovi, ki so raščeni kot po načrtu. Po duhovito izpeljanih stopnicah, ki se trikrat zavijejo od ploščadi do ploščadi, prideš približno 8 m visoko v kakšnih 9 kv. m velik »paviljon«, z mizo na sredini, skozi katero raste baš v sredini srednji vrh, okoli nje so v četrkotu klopi, tesno ob njih pa tvorijo vrhovi in veje lepe stene. Ta paviljon otroci večkrat posejajo, škoda le, da so stopnice in tla tako preperela.

Končno smo krenili h »gostoljubni« hiši ge. Grašičeve, predsednice krajevnega organizacije RK v Polhovem gradu. Gospodje so bili z »inspekcijo« ter uspehi letovanja svojih dečkov povsem zadovoljni, to so tembolji, ker so jim izrazili tudi roditelje ob tej priliki, ki so obiskali svoje otroke, toplo priznanje in zahvalo. G. predsednik se je pa tudi prepričal, da fantom ne pride niti na misel, da bi silili domov. Rekli so mu, da že gredo v Ljubljano, če jih potem takoj prepelje nazaj — drugače pa ne.

Iz Medvod

Oporni betonski zid na obeh bregovih je gotov. Včeraj so začeli zabijati močne pilote na desnem bregu, da napravijo leseno konstrukcijo čez Soro. To delo bo trajalo približno 14 dni, potem pa bodo sestavljali železni most, za kar bo treba najmanj tri tedne. Vse cestice od Jesihove hiše pa do Zdravstvenega doma je nasuto z robatim kamenjem. Zdjaj planirajo in ravnaajo cesto na levem bregu. Z novo cesto bo jako zmanjšan medvodski klanc, ovinek bo pa le nekoliko manjši. Železni most bo 82 metrov dolg. — Vodovod iz Vaš je tako rekoč dograjen. Po nekaterih hišah so napeljavale vodovodne cevi. Stanovaleci bodo imeli že prihodnje dni imenitno vodo. Iz hitrantov škropijo cesto, da ne silijo v hiše nadležni prah, ki ga dvigajo drveči avtomobili in druga motorna vozila. Prejšnja leta smo si pomagali s cestolom, kar je pa stalo drage denarje, namreč po 150 Din vsako hišo. Rezervar je na bližnjem hribu in sicer tako visoko, da bo užival dobroto vodovoda tudi Bohinec gori vrh klanca. — Ob novi cesti poganjajo iz tal betonski zid za visokopritlično hišo, v kateri bo izvrševal svoj obrt pekovski mojster Zajec iz Lukovice. — Letos imamo manj letoviščarjev ko lani. Medvedve s svojo slinkovito okolico, moderno električno razsvetljavo in zdravno pitno vodo so pripravljene za letovanje ko nekaj, a gostov vendar ni. Vseposvso se čuti pomanjkanje denarja, to je tisto.

Besedo imajo naši čitatelji

čevljarski most

Jutri bodo občinski očetje raspravljali o novem čevljarskem mostu. Ta brr — saj most že davno ni več, ker ne morejo po njem voziti vozovi — veže po ozki Čevljarski ul. Novi trg in po Knežji ulici Vegovo ul. ter Rimske c. na drugi strani pa Jurčičev trg po tudi za vozove preozki Židovski ulici z Dvorskim in Kongresnim trgom čez Ljubljano s Trnovo in najozjim delom Starega trga. Skozi to najtesnejše grlo Starega trga, ki je že sedaj nevarno zabasano s prometom med Mestnim in Sentačakobskim trgom, hočejo sedaj speljati še ves promet z ene strani Ljubljane. Ze sedaj je promet na Starem trgu ob Trnči pri Olupovi hiši tako oviran, da ne morejo skozi to sotesko avtobusi, povečanje prometa je pa sploh nemogoče. Demoliranje Leskovčeve hiše ob Čevljarski ulici in na Jurčičevem trgu bi uničilo vso intimo lepote Jurčičevega trga, ker bi ta trg sploh izgubil in s tem prav lep košek stare Ljubljane. Po drugem načrtu bi pa mestna občina zaključila Novi trg z ozko hišo ob Ljubljani, kjer sta prej stali brez potrebe odstranjeni Naglasova in krasna Obrezina hiša z Zabukovčevim gostilno. Po obeh načrtih bi ostala soteska na Starem trgu in bi se gneča še povečala, ker bi se vili čez most prav močan pritok prometa z ene strani Ljubljane. Podiranje Leskovčeve hiše in zidanje nove hiše ter širokega mosta tam, kjer je sedaj brr, bi kljub velikim stroškom imelo tako z estetskega, kakor tudi prometnega stališča več škodljivih kakor koristnih posledic — Stari trg pa, kjer prebivalci plačujejo iste davke, kakor na Miklošičevi cesti, Pršemovali in Selenburgovi ulici ter na Dunajski cesti in Mestnem ter Marijinem trgu, bi bil pa ubit, kakor že sedaj vsako leto zaradi svoje ozkine, ki ni kos modernemu prometu, hira in peša.

Trgovci in lastniki hiš na Starem trgu imajo idejo, ki bi vestransko koristila občini, lepoti in prometu mesta, zlasti pa Staremu in Novemu trgu. Pustite brr, kjer je brr, ker tam ni mogoče zidati dovolj širokega mostu, in napravite most naravnost z Novega na Stari trg. Namesto trdne, velike in drage Leskovčeve hiše kupite malo na pol podrti hišo št. 6 na Starem trgu in porušite to oviro, ki je že itak namenjena krampu, ker sili v Ljubljano, da je za to hišo na Gallusovem nabrežju za cesto sedaj komaj 2 m prostora in po sedanjih ožini ne more speljati niti navaden avto. Med hišo št. 6. ki se že zaradi regulacije Gallusovega nabrežja mora podrti, in med rojstno hišo Valvasorja, sedanja Petkovsiga hišo, je precej široka Vodna steza ter je tu Stari trg tudi najširji. Če bi podrti to že itak za demoliranje namenjeno tržno stavbo, ki bi stala gotov tudi mnogo manj, kakor Leskovčeva hiša, bi nastala prav nasproti Novega trga 18 do 20 metrov široka odprtina na Stari trg, kjer bi se lahko razvil tudi najmočnejši promet. Če bi se tu zvezal Novi trg s Starem trgom, bi bila ta dva znamenita ljubljanska trga tesno zvezana v celoto in bi oba trga kmalu oživelila v tej koristni skupnosti. Korist bi imeli od novega mosta lastniki vseh hiš na Novem trgu prav tako kakor na Starem trgu, ker bi tekel ves promet z Mestnega trga tja proti Rimski cesti čez ta most. V prvi vrsti bi pridobili velika Olupova hiša in slavna rojstna hiša Valvasorjeva, ki bi stali kakor otok med starih Čevljarskim mostom, ki bi dovajal promet s Kongresnega trga po Židovski ulici, in pa med novim širokim prosto-

rom, ki bi čez novi most dovajal ves vozi promet z ene strani Ljubljane. Tu bi obe lepi in za zgodovino našega mesta ter tudi dežele slavni stari hiši prišli do polne svoje veljave in časti, saj bi se tudi spredaj mimo njih pretakal ves promet s Karlovske ceste in Sentačakobskega trga na Mestni trg. Zada po Gallusovem nabrežju pa živahno vrvenje od tromostovja proti Sentačakobskemu mostu po lepem keju regulirane Ljubljane. Prostor na Starem trgu pred tem mostom bi bil dosti prostoren in širok, da bi se lahko izogibali tramvajski vozovi in najtežji avtobusi, sedaj se pa že vsak voznik boji peljati mimo tramvaja, ki stoji pred ozkim grlom pod Trnčo.

Hiša št. 6 je stara in ni velika, razen tega se je pa baje po potresu posedla proti Ljubljani za kakih 20 cm, da je vsa razpokala in so jo morali zvezati kakor razbit pieker. Stavba je baje že tako slaba, da se je strokovnjaki ne upajo več renovirati in popravljati, vrh tega je pa že tako, kakor smo že omenili, obojena, da izgine, ker ovira regulacijo Gallusovega nabrežja. Vsi ti faktorji zadostujejo, da bi mesto prišlo do krasnega prostora prav poceni, saj je hiša baje vedno na prodaj po primerni ceni.

Ko se bo v kratkem dvignila na ruševinah Knežjega dvorca ob zgornjem robu Novega trga ponosna Narodna biblioteka, bo Ljubljana s predlaganim mostom in odstranitvijo hiše št. 6 pridobila nov velik trg, kakoršnega dosedaj nima skoraj nikjer. Z regulacijo Gallusovega in Cankarjevega nabrežja se bodo pa tudi same od sebe izpremenile fasade hiš proti Ljubljani, saj bo tu nastalo najlepše in najfrekventnejše izprehajališče. Seveda le, če vidijo naši mestni možje, kakor je njih dolžnost, tudi v bodočnost in jim je tudi kaj na Starem trgu. Da bi tekel vozi promet od tromostovja do Sentačakobskega mostu ob Ljubljani, je že prepozno, ker so nabrežja preozka, zato se bo pa tu razvil najprijetnejše šetališče prav v centru stare Ljubljane. Edina velika ovira temu šetališču je še hiša št. 6.

Prav lahko trdimo, da so vsi prebivalci Starega in Novega trga ter vse bližnje okolice kakor tudi vsi pametni Ljubljančani za to ekonomično in z vseh strani posrečeno rešitev vprašanja, ki se bodo o njem jutri posvetovali občinski možje. Mnogo koristi lahko store mestu s svojim modrim odlokom in si pridobe s svojo modrostjo lahko tudi veliko hvalenost sedanjih davkoplačevalcev in njih zaradi novega mostu srečnejših potomcev. Če se pa mestni očetje prenaagijo, bomo morali dvomiti o njih razsodnosti in o dobri volji delovati le v korist njim iz kraljevih rok zaupanemu mestu Ljubljani.

Meščani Starega in Novega trga.

Javno vprašanje

Davkoplačevalci iz Rožne doline si usojamo tem potom vprašati, če naše občinske davjate niso enake vrednosti in če naši soplačevalci s Ceste II. več plačujejo, ker se jim tam vsak dan cesta redno škropi, dočim mi, ki nismo tako srečni, da bi imeli svoje residence na omenjeni cesti, v prahu gagamo, ali pa, če tega nečemo, moramo zvečer po trudopolnem delu sami ceste strgati in polivati.

Prizadeti se vprašujemo, odkod in zakaj taka razlika. Eni pravijo, da je to zato, ker na Cesti II. nekdo stanuje, drugi so pa zopet mnenja, da bomo prizadeti v bodoče občinskih davkov oproščeni, češ, kdor uživa, naj tudi plača! Če bo to res — bomo šele videli!

Prizadeti.

deca. 5. Jos. Pavčič: »Slavosna kantata na tri Stritarjeve verze z Levstikovega spomenika«, poje moški zbor Glasbene Matice.

Po kulturnem delu proslave: velika ljudska veselica.

Vse glasbene točke igra železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane pod vodstvom kapelnika g. H. Svetela.

Z odlokom M. S. br. 15.466 je odobrena četrtinska (1/4) vozna cena za vse udeležence iz vseh postaj v državi, za vse vlake in razrede z izjemo ekspresnih vlakov. Četrtninska vožnja v Velike Lašče in nazaj velja od 22. do vključno 30. julija. Legitimacije oddaja odbor za proslavitev stoletnice rojstva Franceta Levstika v Velikih Laščah. Cena legitimacije je 2 Din. Z legitimacijo kupi vsak udeleženec na vstopni postaji polovični vozni listek za Velike Lašče. Legitimacije oddaja odbor za proslavitev stoletnice rojstva Franceta Levstika v Velikih Laščah. Cena legitimacije je 2 Din. Kdor naroči manj kakor 5 legitimacij, naj pošlje mesto denarja znamke. Prihode in odhode vlakov javimo pravočasno.

Legitimacije za znizano vožnjo se dobe od petka dalje tudi v podružnici Putnika v hotelu Miklič nasproti glavnega kolodvora v Ljubljani, oddajeni pa dobe povsed vožno karto tudi s člansko legitimacijo kateregakoli kulturnega ali nacionalnega društva, pri elavnosti v Velikih Laščah pa potrdilo oblika, ki velja za znizano vožnjo nazaj.

Francos Levstik je nesporno največji pojav mlade slovenske kulture. Zato mislimo, da je proslava njegove stoletnice največji kulturni dogodek letošnjega leta

in vabimo vse in vsakogar, da poroma ta dan v njegov lepi rojstni kraj. Odbor za proslavitev stoletnice rojstva Franceta Levstika v Velikih Laščah.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 16. julij, katoličani: Marija Karmelska, pravoslavni: 3. julij: Bogdan.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matlica: Kralj jazza. Kino Ideal: zaprt. Slovensko planinsko društvo, izredni občni zbor ob 20. Mestni dom.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Leustek, Resljeva cesta 1, Bohinec, Rimska cesta 24, dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Krvav pretep na Ljubljanskem polju

Včeraj dopoldne so v šventnerjevi gostilni v Jarsah popivali zidarski delavci Jože Kuštrn, krovski delavec Dominik Ubit in gozdni čuvaj Hribar iz Zadobrove pri Ljubljani. Par kozarčkov je baje delavcema plačal tudi dobro razpoloženi gozdni čuvaj, ker je imel nekaj več denarja pri sebi. Popoldne so bili že veseli, jeli so prepevati in končno so pred hišo vlekli klijuko. Sprli so se in je baje Dominik Ubit udaril gozdnega čuvaja po glavi, ga podrl na tla in mu vzel denarnico iz žepa, pa tudi drugi tovariš je baje napadnega udaril s kamnom po glavi. Hribar je je potegnil nož ter večkrat sunil z njim napadalca in ga občutno ranil.

Čeprav so telefonirali po rešilni avto, je ranjenec s svojim tovarišem pobegnil skozi Taškarsjev boršt proti Mostam, kjer ga je pozneje našla policija in odpravila v splošno bolnico. V bolnici so konstatirali na Dominiku Ubitem šest ran, med temi tri v pljučih in eno v trebuhu tako, da je njegov položaj nevaren, a resnico, kako je bilo pri dogodku, bo dognala policija.

Koroško pismo

Celovec, 13. julija.

Kakšno prostost uživajo slovenski delavci na Koroškem, nam kaže naslednja slučaj. Delavec, ki je že čez 10 let zaposlen pri žični tovarni v Bistrici v Rožu je v svojem veselju do petja vodil in učil v prostem času slovenski pevski zbor. Dosegel je lepe uspehe in nastopi tega pevskega zbora pri različnih prilikah so bili izborni. Po zadnjem nastopu pa je postavil tega delavca tovarniški ravnatelj pred alternativo, da naj se odpove vodstvu pevskega zbora ali pa se mu odpove služba. Ta krutost nemškega ravnatelja je tipičen dokaz, kako se uničujejo v slovenskem delu Koroške ne samo slovenske delavne sile, ampak tudi, kako se z oviro človeške prostosti uničuje kulturno delo in družabno življenje. Pri žični tovarni odločujejo hitlerjevski narodni socialisti po »plemenitosti nemško-arijske rase«.

Toda tega recepta se ne poslužujejo samo predstavniki »tretje države«, navedemo naj tudi primer, ki kaže, da imajo tudi v zastopnikih »tretje internacionalce svoje trabante. Turneje sentačakobskega izobraževalnega društva »Kot« z igro »Miklova Zalac se je udeležil tudi nameščene konzumnega društva v Področici, ne kot igralec, in ne kot pevec, temveč kot tih poslušalec. To je zadostovalo, da bo izkupil svojo službo. Znano je, na kakšen način se takšna zadeva reši, da ne izgleda politično, oziroma se manjšini odvzame možnost, da bi mogla storiti potrebne korake v zaščito svojih ljudi. In ti ljudje hočejo reševati manjšinske vprašanja na Koroškem. Naj si nihče ne dela iluzij, kakaj potek dosedanjih razprav je že dosti jasno razgrnil karte koroških Nemcev. Zase vse, drugim pa figo. Pravica Slovencev na Koroškem pa je — odrekli se in trpeti...

Iz policijske kronike

Ljubljana, 16. julija.

Danes se je zgledal na policiji delavec Jurij Sodnikar, stanujoč na Viču, in prijavil navihanega krojača Antona J., katerega je pred tem izročil blago, da mu naredi obleko, česar pa Anton ni storil. Blago je prodal in denar zapil. Sodnikar je oškodovan za 760 Din.

Stefančič Emil, akademik, stanujoč v Kolodvorski ulici 22, se je včeraj popoldne kopal na Savi v Tomačevem. Obleko je spravil pod grmovje in se oddaljil. Prihliko je pa takoj izbral neznan tat, ki je najbrž že del čas oprezoval okrog. Ukradel mu je hlače, srajco ter par čevljev.

V noči na četrtek je nekdo vlomil v hišo posestnika in gostilničarja Antona Nebca na Orlem. Vlomilec je v hiši vse premetel in slednjim izvohal, kje je pokojnina. Dobil je velik plen, kajti našel je okrog 10.000 Din. Te tatvine je osumljen neznan okrog 40 let star možki, ki so ga večkrat videli stikati po vasi. Neznanec je močne postave in zagorelega obraza. Oškodovanec je vlom takoj prijavil orožnikom in policiji, vendar je možakar neznan kam izginil in ga doslej še niso mogli prijeti.

Policija je dobila poročilo, da je bilo te dni na levem bregu Drave poleg vasi Čvetkovce najdeno truplo možkega utopljenca, ki je bilo že v razpadajočem stanju. Utopljenec je bil star okrog 40 let in srednjevelike postave. Oblečen je bil v belo srajco ter je imel kravato z malimi rdečimi kvadrati, modre hlače in nizke rjave čevlje. Identiteta utopljenca še ni ugotovljena.

Iskrnost.

— No, prijatelj, kako si si zamislil svojo bodočnost?

— Lepa mora biti, sicer je ne vzamem, bogata mora biti, sicer bi je ne mogel vzeti, in neumna mora biti, sicer bi me ona ne vzela.

Dnevne vesti

— Českoslovaško odlikovanje. Predsednik Masaryk je odlikoval z redom Beleha IV. stopnje za vojaške zasluge rezervnega podpolkovnika in šefa kabine predsednika vlade Svatoslava Hodžera, s kolajno Beleha I. stopnje za državljanske zasluge pa Ano Krejčíkovo iz Beograda.

— Odkritje spomenika br. Tonetu Maleju. Bratje, sestre in sokolstvu naklonjeno občinstvo, ki se boste udeležili odkritja spomenika dragemu pokojniku 19. julija 1981 ob 11. uri 30 minut v Bohinjski Bistrici, blagovolite upoštevati sledeče: Odkritje iz Ljubljane je mogoče v nedeljo z izletniškim vlakom ob 5. uri 21. minuti ali pa z vlakom ob 7. uri 30 minut. Kdor potuje tja in nazaj z izletniškim vlakom, ima itak polovično vožnjo. Tisti pa, ki žele potovati iz Ljubljane z vlakom ob 7. uri 30 minut in žele imeti polovično vožnjo, se morajo prijaviti v pisarno na Taboru najkasneje do petka zvečer. Ti udeleženci morajo imeti tudi sokolsko legitimacijo in imajo iz Ljubljane skupen odhod ob 7. uri 50 minut ter iz Bohinja skupen povratek ob 17. uri 13 minut. Vodi jih v to določeni vodnik. Žalne svečanosti se bodo udeležili v svečanih krogih. Zbirališče članstva je pred sokolskim domom v Bohinjski Bistrici, od tam pa skupen odhod ob 11. uri 10 minut na pokopališče. Počastimo vsi spomin dragega pokojnika s svojo udeležbo! Zdravo!

— Spored žalne svečanosti ob priliki odkritja spomenika br. Tonetu Maleju 19. julija 1981 ob 11. uri 30 minut v Boh. Bistrici. Godba Sokola I zaigra koral. Govor račelnika br. Staneta Vidmarja in odkritje spomenika. Pevec zapoje »Vigred«. Govor starost Sokola I br. ing. Lado Bevc. Godba Sokola I zaigra žalostinko. Govori zastopnikov žup in društev. Pevec zapoje nagrobno »Pomlad«. Godba Sokola I zaigra žalostinko.

— Izločitev iz brzojavnih linij. Uradno se je ugotovilo, da posamezni telefoni in telefoni zlorabljajo predpis o brzojavni službi v notranjem prometu s tem, da tudi pri najmanjših nevihtah izločajo telegrafске in telefonske aparate iz linij in na ta način pretrgajo vsako zvezo z ostalimi postajami. Zato trpi brzojavni in telefonski promet oziroma služba in državni interesi v splošnem. Uslužbenec ne preli nobena nevarnost zaradi spričevanja atmosferične elektrike, če so t. t. naprave po predpisih zavarovane. Zato pa se smejo samo ob velikih nevihtah nad tistimi krajem izločiti aparati iz t. t. linij, kar je tudi razvidno iz čl. 14 brzojavnega pravilnika. Če izloči uslužbenec aparat in dene linijo na zemljo tudi takrat, kadar to ni potrebno, s tem samo ovira delo na linijah. Zato se bo to v bodoče štelo za zlorabo in zadene odgovornega namestnika v tem primeru najstrožja kazen. Direkcija bo še posebno pazila na to, da se take zlorabe onemogočijo.

— Razpisane zdravniške službe. Glavna bratovska skladnica v Ljubljani razpisuje službo pogodbenega zdravnika pri krajevni bratovski skladnici v Velenju s sedežem v bližnji okolici premoženja Zabukovca ali Liboje. Nastop službe je 1. oktobra. Prosnje je treba vložiti do 30. avgusta. — Kr. banska uprava dunavske banovine razpisuje natečaj za mesto okrajnega zdravnika v Zemunu. Prosnje je treba vložiti do 31. t. m. Kr. banska uprava savske banovine razpisuje natečaj za mesto okrajnega sanitarnega referenta v Metliki. Prosnje je treba vložiti do 30. tm.

— Prepoved zahajanja v krme. Okr. sodišče v Šoštanju je prepovedalo zasebnemu uradniku v Šoštanju Josipu Štefanu zahajanje v krme za dobo enega leta. — Sprejemni pogoji za banovinsko kmetijsko šolo v Sv. Jurju ob juž. žel. Novo šolsko leto 1981-82 se začne v začetku oktobra ter traja polnih 12 mesecev. Sprejme se 34 gojencev in sicer v prvi vrsti le kmečke sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetijah kot bodoči gospodarji. — Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 20 let stari, le izjemoma se sprejme par starejših prosilcev, ako se predvideva posebna marljivost in discipliniranost. Prosilci morajo imeti vsaj 4 razrede osnovne šole, le iz krajev z manj razredi se sprejemajo tudi drugi, uprava se pa ob vstopu s kratkim izpitom, iz čitanja, pisanja in računanja prepriča, dali je prosilec zmogel slediti pouku. Ob vstopu v zavod preide sprejete zavodni zdravnik, zato se zdravniškega izpričevala direktno ne zahteva. — Vsi gojenci stanujejo v internatu. Mesečna oskrbina bo predvideno Din 150. Sinovom gospodarstva šibkejših posestnikov se dovoli polovični ali celotni popust oskrbine. Ker se bodo v svrhu štednje dovoljevala prosta mesta le v manjšem obsegu in je običajno dosti praznih, naj gospodarje jati zaprosijo za izpodbetanje za plačujoče mesto radi itak nizke oskrbovalnine, ker se bo plačujoče upoštevalo v prvi vrsti. Celotno ali delno oprošteni gojenci morajo v slučaju, da pozneje vstopijo v kako službo, povrnejo zavodu stroške šolanja. Lastnorodno spisanu prošnjo kolkovano s kolkoma 5 Din + 20 Din priložiti za rešitev, je vložiti na upravo zavoda do konca avgusta. V prošnji naj se navede tudi velikost posestva staršev, ter priloži: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, navrsteno spričevalo in obvezo staršev, da bodo krili stroške; oni pa, ki prosijo za celotno ali polovično oprostitve oskrbovalnine, naj prilože tudi davčno ali obvezno potrdilo glede višine letnih davkov in gospodarskega stanja ter obvezo, da oštane sin po šolanju doma. Zavod ima v prvi vrsti živinorejsko - poljedeljski tip, zato je zlasti primeren za kmetijske sinove iz živinorejskih krajev banovine. Vse korporacije, zlasti učiteljsko se naproša, da opozore primerne fante na ta razpis, posebno v krajih, kjer je še malo absolutov. O sprejemu

se obveste prosilci pisмено. Sprejeti morajo imeti s seboj: potrebno praznično in delavno obleko, vsaj 4 pare telesnega perila, vsaj 2 para čevljev, 4 pare nogavic, 1 par rjuh, 1 zimsko odejo, ter ostale potrebščine, kakor brisače, krtače, nočne copate, zobno krtačico itd. Sprejemni pogoji za novo ustanovljeno banovinsko gospodinjstvo šolo pri zavodu z 10 mesečnim tečajem, se bodo razglasili pozneje, ker se pouk v novi zgradbi predvideno pred novim letom ne bo mogel prijeti. Uprava.

— Podražitev sladkorja v Zagrebu. Danes se je sladkor v Zagrebu podražil. Sladkor v kockah stane zdaj 14 Din, sladkorna moka tudi 14 Din, kristal 12,50, sladkor v kosih pa 13,50 Din kg.

— Izpremembe v SUZOR-u. Novi komisar SUZOR-a Marko Bauer je začel temeljito posegati v upravo urada. Poročali smo že, da je odslavlil dosedanjega generalnega direktorja dr. Arzelina in imenoval na njegovo mesto bivšega generalnega direktorja Milana Glaserja. Vpokojen je tudi namestnik generalnega direktorja Dušan Glumac. Direktor urada Franjo Lastrič je premeščen v Banja Luko, drugi direktor Helenbrandt pa nazaj v Zagreb.

— Propaganda za naše kraje v dunajskem albumu. Društvo za pospeševanje ciljev Društva narodov na Dunaju je pokrenilo akcijo za spoznavanje naravnih lepote vseh v Društvu narodov včlanjenih držav. Društvo izdaja na Dunaju velik album in obrnilo se je na tujkoprometno društvo v Zagrebu s prošnjo, naj mu pošlje 30 slik najlepših krajev Jugoslavije. Slike so že poslane in tako bodo v velikem dunajskem albumu prikazane naravne lepote naših krajev, zlasti Hrvatskega Primorja, Dalmacije, Slovenije in Plitvičkih jezer.

— Več na morje, manj v inozemstvo. Predlanskim je bilo prodanih za potovanja v našo državo 37.544 vozniških listov, lani pa 74.866. Število potniških vozniških listov za potovanja v inozemstvo je pa padlo za 5580. Predlanskim je bilo prodanih 54.578 vozniških listov za potovanja v inozemstvo, lani pa 48.997. To priča, da so potovali naši ljudje bolj na morje in manj v inozemstvo, kar je zopet posledica gospodarske krize.

— Sokolski dom v Zagrebu. Zagreb dobi še eno monumentalno palačo in sicer Sokolski dom z velikim stadionom. Gradbeni stroški bodo znašali okrog 15 milijonov dinarjev. Dom bo zgrajen na vogalu Savske in Kršjanske ulice.

— Prepovedana knjiga. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi knjigo Kamila Hrovatha »Del Baranya es trianoni bekeszersödes revizio«.

— Tečaji za kapunjenje petelinov. S pomočjo kr. banske uprave pripradi »Perutninarska reg. zadruga in Selektijski odesk Kmetijske družbe v Ljubljani« več praktičnih tečajev za kapunjenje petelinov širom dravske banovine. Ti tečaji imajo namen predvsem poučiti naše kmetijske ljudi, pa tudi druge rejce perutninarje v tem važnem delu perutninarstva, ki je bil pri nas svoj čas zelo razširjen, a je dandanes žal na škodo umnega perutninarstva skoraj neznano. Tečaji za kapunjenje se bodo vršili še tekom poletja in sicer: 1. Dne 28. julija na banovini posestvu Mali Laki, pričetek ob 10 uri. 2. Dne 29. julija na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Pričetek ob 13 uri. 3. Dne 30. julija v St. Vidu pri Stični pri načelniku kmetijske podružnice ob 10 uri. 4. Dne 8. avgusta v Trzinu (kraj se bo pozneje navedel) in sicer tudi popoldne ob 13 uri. 5. Dne 9. avgusta v Kočevju pri načelniku kmetijske podružnice ob 13 uri. 6. Dne 15. avgusta v Središču ob Dravi pri načelniku odseka za perutninarstvo in sicer ob 13 uri. 7. Dne 16. avgusta v Teharjih pri načelniku kmetijske podružnice, odseka za perutninarstvo, ob 13 uri. 8. Dne 17. avg. pri Sv. Lenartu v Slov. Gor. pri načelniku kmetijske podružnice, ob 13 uri. 9. Dne 18. avgusta na Pragerskem na velepos. g. Glančnika, ob 13 uri. 10. Dne 1. in 7. septembra za časa velesejske prireditve v Ljubljani na prostorih velesejskega. Pričetek vedno ob 10 uri na perutninarski razstavi. Tečaji se vršijo brezplačno. Udeleženci se morajo prijaviti najkasneje 8 dni, ustmeno ali pisмено pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 8. Kdor želi, da se mu na tečajih kapuni nekaj živali, naj to navede pri prijavitvi tečajev, da mu zamore poslati natanko navodilo, kako je s petelinčki (12 do 16 tednov starih) ravnati pred kapunjenjem.

— Železniškim starovpokojenem v vrednost. Po novem uradniškem zakonu in po zakonu o prometnem osebju, smejo po lastni volji postati vplačevalci v uradniški pokojninski sklad tudi starovpokojeneci. Ako bi kateri starovpokojenec želel postati vplačevalec tega pokojninskega sklada, naj se pravočasno seznani z izdanim zakonom, da lahko pravočasno ukrene vse potrebno, da ne zamudi roka. Društvo železniških vpokojenec za dravsko banovino v Ljubljani.

— Loterija Jadranske Straže. Naproša se vsi, ki imajo srečke loterije Jadranske Straže, prirejene v korist nakupa šolske ladje za našo vojno mornarico, da jih po možnosti čim prej prodajo ter tako podpro važno narodno-obrambno akcijo. Glavno žrebanje bo 8. septembra.

— Starbinski odesk Narodne strokovne zveze poziva vse člane in ostale stavbanske delavce iz Brezovice in bližnje okolice na sestanke, ki se bo vršil v nedeljo, dne 19. t. m. ob 10 uri popoldne na Brezovici v gostilni Velkovrh.

— Nujen poziv fotografom, ki so slikali sprejem ameriških izletnikov na Jesenicah in v Ljubljani 26. junija. Narodni izseljeniški odbor prosi vse fotografe (poklicne, amaterje in reporterje), da izvolijo poslati vsaj po eno kopijo slik ali pa ponuditi v nakup plošče. Slike ali plošče je dostaviti

tajniku g. Vladimirju Kravosu, Delavska zbornica, vogalni vhod v II. nadstropju. Plošče se odkupijo, ravnotako tudi slike.

— Iredni občni zbor SPD podr. Kranj se bo vršil v torek 28. t. m. ob 20 zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Dnevni red: izpolnitel odbora.

— Razid društva. Ker »Javna ljudska knjižnica« v Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah nima pogojev za nadaljnji obstoj, je bilo sklenjeno, da se društvo razpusti.

— Pravila za vplačevanje vojnice, prevedel iz srbohrvaščine na slovenski jezik in s pojasnili v danem pogledu priredil Damijan Viktor, višji davčni kontrolor v Ljubljani. Knjižica je oblastveno odobrena ter je dobro uporabljiva za razne urade, za zastopnike ter za davčne zavezance, da morejo kontrolirati upravičenost in pravilnost odmere vojnice. Brošura se dobi v vseh knjigarnah za ceno 10 Din.

— Smrtina kosa. Ugledno rodbino n-tarja dr. Stojana v Ljutomeru je zadel hud udarec. Umrli je je sinček Zdenko, ki ga položijo jutri popoldne k večnemu počitku. Bodi mu lahka zemlja! Tako prizadeži rodbini iskreno sožalje!

— Delavce opušča. Družba »Dalmatienec« je opustila v Dugom Ratu 600 delavcev. Družba reorganizira svoje tovarne in dokler ne bo reorganizacija končana, bo mnogo delavcev brez dela.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta spremenljivo oblačno in nestanovitno vreme. Če včeraj je bilo po večini krajev naše države dekloma oblačno, še vedno pa izredno vroče. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 38,9, v Skoplju 37,2, v Zagrebu 36,8, v Sarajevu 35,7, v Splitu 35,4, v Ljubljani 31, v Mariboru 29,6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,4, temperatura je znašala 17,8.

— Poskušaj samonar Slovenca v Zagrebu. Predsnočnim si je hotel končati življenje mestni mitničar v Zagrebu Slomšek Milan. Hotel se je ustreliti, pa se ni dobro zadel. Propeljal so ga v bolnico in ga operirali. Na vprašanje, zakaj si je hotel končati življenje, je odgovoril, da je bil obupan, ker mu je nekdo ukradel suknjič, v katerem je imel denar, ki bi ga bil moral izkateri mestni blaginji.

— Trije kopalci izginiti. Tudi v Novem Sadu so imeli zadnje dni hudo vročino. Zato so se hodili ljudje trumoma kopat v Dunav. Kopat so se šli v torek tudi 20letni Andrija Sagović, 17letni Jakob Mayer in 11letni Ivan Palicko. Vsi trije so pa brez sledu izginiti in vse kaže, da so utonili.

— Tropična vročina v Slavoniji. Ne samo v Zagrebu in Beogradu, temveč tudi v Slavoniji so imeli zadnje dni strašno vročino. V Novi Gradici so imeli v torek na solncu 50 stopinj, v senci pa 40 stopinj C. Še ob 7. zvečer je znašala temperatura 38 stopinj C.

— Prijatelja zaklal s britvijo. V torek se je zagovarjal pred velikim senatom v Mitrovici Ignac Szabo, ki je 24. maja s britvijo umoril svojega prijatelja Gregorja Schumacherja. Morilec je bil obsojen na dve leti težke ječe, ženi in otrokom umorjenega mora pa plačati 27.000 Din odškodnine.

• Oblike in klobuke kemično čist. barva. Olsira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

—lj Vložitev spominske listine v temelji spomenika kralju Petru. V soboto 25. t. m. ob 11. se bo vršila plenarna seja častnega predsedstva ter reprezentančnega in izvršilnega odbora, na kateri bo določen program odkritja spomenika kralju Petru Osvoboditelju v Ljubljani. Po seji bo vložena v temelji spomenika pred mestnim magistratom spominska listina.

—lj Tromostorje. Ob Prešernu kopljejo proti Sv. Petra nasipu globok jarek v svrhu izpeljave glavnega zbiralnega kanala. Prehod na Marijin trg s Sv. Petra nasipa in obratno je zaprt za vozni promet. Tu so odkopali dobro ohranjeno kamnito zidovje nekdanje hiše. Pod starim mostom kopljejo jarek za kanalizacijo iz Prešernove ulice in obenem rušijo kanal, ki bi sicer segal previsoko v strugo. Čev je betonirana ter zelo trda, zato jo razbijajo s kompresorjem.

—lj Pripravljalni odbor za razstavo mesta Ljubljane na razstavi vseh mest dravske banovine, ki se priredi na letošnjem velesejsmu v jeseni v Ljubljani, se obrača tudi do zasebnikov, zlasti zbirateljev s prošnjo, da blagovolijo posoditi ali prepuustiti vse znamenite, za ljubljansko zgodovino značilne predmete. Mnogo starinskih in tudi novjših posebnosti je v zasebni posesti, kakor slike, risbe, gravur i. dr. v Ljubljano ali najbližjo okolico (celotni, širši ali detajlni pogledi) od najstarejše dobe dalje. Dobrodošlo so slike, risbe ali dobre fotografije zgodovinskih in važnih dogodkov v Ljubljani. Zasluznih osebnosti in prizorov iz življenja Ljubljanc nov od stare dobe doslej. Iščeemo stare značilne ljubljanske noše in uniforme, orožje, znake (embleme), čehovske listine, skrinjice in znake, prapore, slikane stare napise table, kolajne, znamenje in sploh vse redke, splošni javnosti neznane spomenike iz ljubljanske preteklosti. Vse predmete pregleda in izbere najvažnejše, oziroma najzanimivejše posebna strokovna komisija. Pripravljalni odbor prevzema za sprejete razstavne predmete popolno jamstvo in se vsi predmeti seveda tudi varujejo. Ustne in pisne prijave sprejema magistratni svetnik dr. Arnošt Bričlej na mestnem magistratu, soba št. 24, v I. nadstropju, vsak delavnik od 9. dopoldne do 12. popoldne do 31. julija t. l.

—lj Pehleven deč. Po silni vročini, ki je šla že na živce celo prijateljem solnjenja, kaj šele ljudem, ki se solna boje, se je včeraj vreme izpremenilo in temperatura je čez noč padla. Včeraj popoldne je bil mrlaj in menda je nam on prinesel izpremembo vremena. Nebo se je že včeraj dopoldne deloma pooblačilo, popoldne je solnce posijalo že bolj redko izza oblakov,

zvečer je bilo sicer zopet bolj jasno, ponoči je pa zapihal jugozapadnik, ki je pripodil deževne oblake in v predledkih je rušil pohleven dež, ki pa seveda še daleč ni namočil že močno izsušene zemlje. Danes dopoldne je skoraj ves čas kazalo na dež, ki ga pa ni bilo. Vremenski preroki pravijo, da poslabšanje vremena ne bo dolgo trajalo. Dobro bi pa le bilo, da bi dež vsaj

Pegaza so pregnali od Gradaščice

Ljudje izpreminjajo obličje zemlje na veliko žalost nekaterih poetov

Ljubljana, 16. julija.

Ni treba, da je pomlad, tudi takšni pasji dnevi, kakršne preživljamo zadnje čase, lahko dovolj razvnamajo glave, ki so kolikčak udarjene na pesniški stran in ki vidijo celo — ne v Ljubljani! — v Gradaščici in ob nji slovenski, odnosno trnovski Parnas, muze v koprivah — pisar je prav lahko zamenjati za nimfo ali muzo — bujno cvetje, dišečo travico — saj je tod Gradaščica »lovil« redilna ter ima v sebi toliko vitaminov, da so kar vidni, izceja jo jih pa sumljivi, kaj malo poetični pritoki. — Res, ni treba, da je pomlad, le poetični krči te morajo popasti. Potem te prešine navdihnjenje, ti potisne zlato (!) pero v roke (za zlato, znamenite besede) in srce ti začne nepopisno kašljati. Rojeni pesnik najde povsod dovolj motivov in seveda največ tam, kjer jih je najmanj.

Morda vam je na prvi pogled nerazumljivo, kako je mogoče operati Gradaščico — če bi šlo za Ljubljano, potem že... Toda sprijamiti se je treba z mislijo, da je zdaj aktualna Gradaščica.

Tam za rimskim zidom — da se bomo lažje orijentirali — se torej razprostira proti Trnovu nov svet, lep in tih, kar čuti pesniška žilica. Z eno besedo je pa povedano vse: tod se začneja trnovsko »predmestje«, onkraj Gradaščice je namreč Trnov — v tem je zapopadna vsa poezija tega kraja nesmrtno slavo, ne izvešči škropilnic za salato, rumene salate, debelejših kmetič, ki se ves dan pripogibajo med salato in vsteti so seveda tudi bliskajoči zastori, kar vse bi videl poet v groznici, ne smemo pa tudi pozabiti vlakov mušic, ki se vozijo ne le ob Gradaščici, temveč tudi po vsem Trnovem. Razume se, da se imenujejo te mušice v nepesniškem jeziku komarji. Kot pesnik pa seveda prezehe, da Trnov ni kanalizirano, kar pa je prav za prav vir trnovskega blagostanja, kajti, čim manj je odtokov, tem več je salate. Tudi to bi moral neko opeti.

Ob zverženju strugi Gradaščice je videl včasih poet čudovite samotne trate, obkrožene s gostimi jeseni, gabri in dišečimi lipami. Blagor poetom, ker so takšni »jasnovideci«, vidijo tolikšno krasoto kjerkoli jim začne utripati pesniška žilica! Očlovek bi mislil, da so to bile nedavno, ne le pravilne loke, kot se morda zdi poetu, nekakšni pravilni gaj, ne dolženi, neraziskani svet, kjer so se izprehajali kvečkemu le Amorjevi čestitci, pravilnice prikazni, gozdni škrtatje, vile in divji možje — če bi le nekoliko verjel poetu ter prisluhnul njegovim vzdihom, kajti poet je videl, kako so tonili molčeči zaljubljeni v sencah košatih vrh, med zlatimi in zrelu travo. K temu nebeškemu pesniškemu doživljanju si je pa še seveda mislil natančno tri pike. Ugotovil je seveda še marsikaj božanske poetičnega ter je posvetil največ zanosa travnatemu pasu med Kozlejo in Hrenovim vratom, nekdanjemu Bizovičarjevemu travniku. Ta pas je namreč ostal še edini, do zadnjega časa izmed širnih »pravilnih lok«. Tu se je njegova umetniška sila razmahnila zlasti ponoči, ko je nagajiv mesec nastavljal skrivnostne zanke po gladini Gradaščice, na ozki brvi so se ustavljali zaljubljeni, v barju so se oglašali skrivnostni zvoki in ko je brodil veter po žitih. Zopet tri pike, niti ene manj.

In potem se začne poetovo srce cefrati. Kar nenakrat se mu je obrnilo na elegično stran ter do glinjenosti kolknilo o minljivosti vsega posvetelega in nad grešnim človeštvom, ki izpreminja ter skruni božje obličje zemlje. Poetu se je letošnje pomlad vrag vedl kaj zdelo, ko so na Bizovičarjevem travniku zadnjč kosili. Le malo je bilo sapa za presunljiv vzdih, kajti tudi temu travniku je povsem odklenalo. Tuga je bila neznanaka, pokošene so bile koprive. Toda to bi se še končno prebolelo, prišlo je pa najhuje.

Nekega dopoldne se je namreč priklela na travnik grozna, enorka pošast, menda superativ vseh pošasti, ki si ga more pesnik sploh misliti. Z železnimi podplatmi se je potuhnjeno priplazila proti zeleni Hradi, pozovito je zašklepetala s jeklenimi udli, prestrašena roka je pa vsekala tej deviški zemlji prvo rano, železna šapa je trgala z divjo naslado to nprjemno lepoto, skratka, zgodilo se je nekaj nezasišanega: začeli so kopati novo, ravno strugo za Gradaščico, da se ne bo več tako dostojanstveno počasi odtekala ter bo regulirana samopasna struga, ki deli zemljo na tako romantične krpe in da bodo lahko ob nji izpeljali glavni kanal za južni in južnozahodni del mesta. Nezaslišano! Kupa trpljenja, namenjena poezu, pa še s tem ni bila polna. Prišli so namreč mestni hlapi, ter pričeli klestiti drevje, žaga in sekira sta zapele smrtno pesem — ne le drevju — tudi bohotni rožici ljubezni, ki je tako krasno cvetela med vrhami, ki jih je poet kratil za lipe. Hm, strahotna praznina je zasedala kraj Gradaščice. Pri tem prežalostnem dejstvu je pa poet pozabil celo na tri pike.

za prvo silo namočil zemljo in nekoliko obladil ozračje.

—lj Bene Gregorič, trgovec v Ljubljani je izročil Ciril Met. družbi 500 Din kot volilo svojega blagopokojn. očeta, gosp. Fran Gregoriča, davč. ravnatelju v p. Slava odličn. rodoljubu!

—lj Ples v hotelu »Tivolci«, danes. Priidite gotovo!

Povrh vseh teh strahob se je jarek za novo strugo neprestano večal, da je kar dišalo po nečem grenkem, ranjena gruda je pa celo strašno krvavela ter se solzila. To je pa bilo celo za poeta preveč ter je njegovo srce komaj izdavilo Bizovičarjevemu travniku nekrogol zgodovinskega pomena. Nikoli več... itd. z vsemi najbolj presunljivimi pesniškimi pripomočki. Troja ranjena gruda trohni pod juljskim solncem. (Brez treh pik.) Kdo ji bo v slovo zapel... vprašuje poetovo skrušeno srce. Da, to je vprašanje, kdo bo zapel slovo redilni Gradaščici in njenim vitaminom, kdo si bo utrnil solidarao s poetom grenko solzo — ker nikdar več si ne bo mogel misliti treh pik ob dejstvu — ki ga več ne bo — da bi zaljubljeni tonili v pravilni lok v vrbove sence. Neizprosmi finis! Zapeti bi bilo treba slovo, da, torej poetje na plan in zapoje kaj, morda pod naslovom »Ranjena gruda«, o strahotah ted pasjih dni, prosimo pa vas, da ne pozabite tudi Ljubljance, ki prav tako trpi zaradi tega realističnega prokletstva. Spomniti se morate tudi na vse čare smeti in odpadkov, ki so doslej počivali v Gradaščici v blaženem miru, zdaj bo pa vse to bogastvo zasuto ter ne bo tudi nič več tako opojno dišalo od pravilnih lok, saj so te dišave vzbujale tako sentimentalne občutke, da je človeku kar sapa zastajala, če je šel mimo.

Le zapoje, saj ne vemo, kdo pride jutri na vrsto, in ne veste, kje se bo poslej pasel — Pegaz.

Samo še danes ob 4., ½8. in 9.¼ uri Znižane letne cene!

Monumentalno filmsko veledelo kakršnega Ljubljana še ni videla ne slišala!

„Kralj jazza“

Opojna simfonija najslavnejših melodij in petja, najrazkošnejša revija baleta in plesa

PAUL WHITEMAN

Pevske točke poje nepozabni pevec RIO RITE

JOHN BOLES

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Pretrsljiva tragedija

Predsnočnim se je odigrala v VIII. dunajskem okraju pretresljiva tragedija. 24letna šoferjeva žena Ana Urban je umorila svojega bolnega enoletnega sinčka Franca, potem je pa hotela izvršiti samomor.

Ana Urban je živela s svojim možem v srečnem zakonu. Lani v maju se je rodil zakoncem sinček, ki je bil pa že ob rojstvu bolan, imel je prirojeno srčno napako. Mati je bila vsa v skrbeh, kaj bo z otročičkom. Zatekla se je k zdravnikom, ki so ji pa povedali, da je bolezen neozdravljiva in da je obsojeno njeno dete na smrt. S težkim srcem so ji morali priznati strašno resnico, da bo njen sinček po silnih mukah v kratkem umrl.

Ta misel je bila materi neznošna. Vso svojo ljubezen in skrb je posvetila bolnemu otročičku, toda vse je bilo zaman, njegova bolezen je hitro napredovala in vsak čas se je bilo bati katastrofe. Nesrečna mati si je hotela davno v obupu končati življenje, pa so jo rešili. Ko je priklopilo njeno trpljenje do vrhunca in ko ni mogla več prenašati strašne zavesti, da je obsojen njen sinček na neizogibno smrt, je sklenila umreti in vzeti dete s seboj. Možen je dejala, da bi rada prenočila pri njeni nečakinji in prosila ga je, naj prenoči sam kje drugje, ker so imeli samo eno sobo.

Mož seveda ni slutil, kako strašen načrt je zasnovala žena in zato je njeno prošnjo rade volje uslišal. Ko je odšel z doma, je postavila žena v kuhinjo zložitvo posteljo, položila na njo otroka, zaklenila vrata in odprla pipo plinovoda. Ko je prišel mož drugo jutro domov, je našel otročička mrtvega na postelji, ženo pa onesveščeno. Takoj je bila obveščena resnica postaja, toda vse prizadevanje rešiti otročička je bilo zaman. Pač so pa rešili nesrečno mater in jo prepeljali v bolnico, kjer se dolgo ni zavedla. Sirota ni zapustila nobenega poslovljenega pisma. Nihče ne dvomi, da je bil vzrok tragedije strah pred smrtno, ki je že iztezala svojo koščeno roko po bolnemu otroku. Toda paragraf a paragraf in proti nesrečni materi bo uvedena preiskava zaradi umora.

Zane Grey:
Skrivnostni jezdec

Roman.

— Ah! — je zamrmral lovec. Pes je zacvilil in se dotaknil s hladnim nosom lovčeve roke.

Potem je pa Wade nadaljeval svojo oprezno pot skozi gozd. Začel se je spuščati v dolino in krenil je desno od kraja, kjer je bil opazil dim. Navzočnost živinskih tatov v koči je bila važna, vendar pa ne tako zelo kakor druga možnost. Misli je, da se mudi Jack Bellounds pri njih ali pa da se v kratkem sestane z njimi, in to ga je najbolj zanimalo, to je hotel ugotoviti. Ko je prišel na nasprotni strani ozke doline s hriba, je zavil na desno, da bi prekrizal stezo, ki je vodila nekaj milj dalje iz glavne doline. Našel jo je in ni bil presenečen, ko je opazil sveže sledove konjskih kopit. Jack Bellounds je bil pri tatovih, nedvomno je bil prišel po svoje plačilo.

Tedaj se je Wade izpremenil v pravega preganjalca ljudi. Njegov duh in telo sta se vrnila nekam nazaj v prejšnje stanje. Plazil se je liki senca tiho in oprezno, in njegovemu pogledu, ki je švilgal naprej in okrog na vse strani, pač ni moglo uiti nobeno živo bitje, nobena trepetajoča list, nobena rastlina in nobena veja. Pes, ki se mu je bila naježila dlaka na hrbtu, se ga je držal ter sledil vsakemu njegovemu koraku in vsakemu njegovemu pogledu. Wade je bil trdno prepričan, da stoji en tat na straži. Zato se je previdno splazil s pobočja proti koči, oprezno si je utiral pot skozi goščo. Končno je zagledal streho kočice in ozko, s travo porasčeno dolino tik pod seboj. V svoje pomirjenje je lahko ugotovil, da so bili konji razsedli in da so se pasli. Žive duše ni bilo nikjer. Morda so pa imeli pri sebi psa. Lovec se je plazil naprej zelo previdno, pazil je na vsak korak in skrbno se je izogibal vsakega ropota. Slednjič je prišel do prepričanja, da mora biti pes priklenjen nekje pri vratih, če ga sploh imajo.

Wade je slednjič dosegel svoj cilj. Bil je še dobrih osemdeset korakov od kočice v ozkem naravnem drevoredu, od koder se je videlo naravnost pred vrata. Na desni strani so rasle goste, nizke smreke in segale z vejami prav do tal; segale so na tej strani prav do kočice in obdajale dve njeni steni. Wade je točno vedel, kaj mu je storiti. Nič več ni okleval. Položil je puško na tla, privezal je psa k smreki, ga pobožal in mu zasepetal, naj bo priden in naj ne laja.

Wade sam se je pa ozrl po revolverju za pasom z izrazom človeka, ki pričakuje, da se bo moral kmalu zateči k orožju in ki te neobhodnosti ne obžaluje, niti se je ne boji. Nizko sklonjen je stopil v goščo. Mehka, z iglami posilana tla, brez vsake veje, so ostala docela tiha pod njegovimi koraki, in tudi veje, ki jih je spotoma odrival od sebe niso šumele toliko, da bi se slišalo v kočico. Tako se je bližal hitro in tiho drsečih korakov koči, dokler ni zagledal tik pred seboj iz hlovov zbite stene.

Zadišalo mu je po tlečih drvih in cigareta; zaslišal je tihe, zamolkle, noške glasove, mešanje in metanje kart in

melodično žvenketanje zlata. Pokleknil je in pomislil, kaj storiti. Sreča mu je bila mila. Kvartopirci so bili najbrž tako zaverovani v karte, da niso ničesar slišali. Vrata kočice so bila takoj za vogalom in lahko bi se splazil neslišno do njih ali jih pa dosegel v dveh treh skokih. Tako ali tako bi dosegel svoj cilj. Za katero pot se bo odločil, je bilo odvisno od možakarjev v koči in njihovega orožja.

Wade je tiho vstal, stopil je k steni in pogledal skozi špranjo med bruni. Sonce je sijalo skozi okna in vrata. Jack Bellounds je sedel na tleh, obrnjen k steni. Bil je brez suknjice. Na obrazu se mu je poznalo, da strastno igra in da je že mnogo izgubil. Smith je sedel s hrbtom proti lovcu nasproti Belloundsa. Druga dva sta izpopolnjevala četverokotnik. Čepeli so tesno skupaj, da so imeli karte in zlato bolj pri rokah. Wade je na prvi pogled spoznal, da njegov trud ni bil zaman. Položaj mu je bil takoj jasen. Bellounds ni imel orožja, Smithov pas z revolverjem je pa ležal na tleh tako daleč, da bi ga bandit ne mogel takoj doseči. Druga dva bandita sta imela revolverje pri sebi. Wade si je temeljito ogledal obraze teh tihcev in spoznal je, da ne more pričakovati od njih nič dobrega.

Wade se je še malo obotavljal, potem se je pa pripognil, potisnil smrekove veje v stran in stopil iz gošče na plan. Dva neslišna skoka. Še tretji in že je stal pri vratih.

— Dober dan, gospodje banditi! Da se mi nič ne gane! — je zakričal.

Njegov nenadni prihod ali njegov zapovedujoči glas, a morda oboje skupaj je učinkovalo na možakarje naravnost porazno. Bellounds je izpustil karte, obenem je pa široko odprl usta. To sta bili edini vidni kretnji v koči.

— Rad bi malo pokramljaj in čim delj me boste poslušali, tem daljše bo vaše življenje, — je dejal Wade. — Toda ganiti se ne smete.

— Saj se tudi ne bom, je zamrmral Smith. — Kdo pa ste in kaj bi radi? Čudno je bilo, da poglavar tolovajev tik za seboj stoječega lovca še ni videl. Čudno je bilo tudi, da je sedel Smith tako pokonci in samozavestno. Najbrž ni bil prvič v takem kočljivem položaju.

— Kdo pa ste? — je zakričal hripavo.

— Saj bi me morali poznati. — Bil je lovčev glas, nežen, hladan, zamolkel.

— Vaš glas sem že nekje slišal — da, prav gotovo sem ga že slišal.

— Seveda ste ga; in morate ga spoznati, Cap, — je odgovoril Wade.

Bandit se je zdrznil, pa je takoj zopet skril svoje presenečenje.

— Cap! Cap mi pravite?

— Seveda. Saj sva stara prijatelja, Cap Folsom!

Nastala je tišina, v kateri se je razločno slišalo banditovo težko dihanje; žile na vratu so se mu napele in kri mu je udarila v glavo; samo oči njegovih dveh pajdašev so se premikale. Bellounds si je bil že nekoliko opomogel od presenečenja. Tudi njega je bil obšel strah, toda ne strah pred osebo nevarnostjo; njegove razum se ni bil zapopadel dalekosežnosti tega, kar se je bilo zgodilo.

— Spoznali ste me! Toda kdo ste vi? — je vprašal Folsom hripavo.

Wade je molčal.

Roman treh gruzinskih princev**Kako je spravila podjetna gruzinska princesa pod streho sebe in svoje tri brate**

Nedavna poroka princa Sergeja Mdivanija z operno pevko Mary McCormickovo je vzbudila ponovno zanimanje za romantično življenje princa in njegovih dveh bratov. Zadnja leta so prispeli v Ameriko trije bratje in vsi so trdili, da so principi Mdivani. In vsem trem bratom se je kmalu posrečilo priboriti si srca treh bogatih, slavnih Američank. Princi so bili iz Gruzije. Zdi se, da je naslov princ Mdivani dokaj avtentičen. Pola Negri se je poprej dobro informirala, preden se je poročila s princem Sergejem Mdivanijem, in sporočeno ji je bilo, da je podelil ta naslov prednikom njegovega zaročenca ruski car I. 1752.

Ko je izbruhnila tudi v Gruziji boljševiška revolucija, so pobegnili vsi trije principi v inozemstvo, da bi jih ne zasledili agenti črezvičajke. Prispeli so v Pariz brez sredstev in nekaj časa so gladovali, kakor mnogi ruski emigranti. Pozneje se je posrečilo njihovim starejši sestri princesi Rusadani, ki je zelo nadarjena kiparka, izposoditi si od nekoga v Parizu živečega Američana večjo vsoto denarja. Izposojeni denar je porabila, da je odpotovala v Hollywood, kjer je čakala njeno rodbino sreča.

V Hollywoodu je videla, kako lahko se služi denar, pa tudi, kako hitro ga človek zapravi. Bila je presenečena, da so se vsi tako zanimali za njo in da so jo kmalu zasledili slavniki filmski igralci, ki bi bili radi postali nekakšni principi. In kmalu se je prepirala, da je Hollywood kot ustvarjen za njene tri brate. Brž jim je pisala in prvi je prispel v filmsko mesto princ David. Filmska igralka Mae Murray je bila takrat na višku svoje slave in njeni dohodki so znašali več sto funtov šterlingov na teden. In Mae Murray je kmalu postala princesa Mdivani, kar je še sedaj.

Ko se je princesa Rusadana po prvem uspehu prepirala, da je njena sodbna o sijajni karijeri njenih bratov v filmskem mestu pravilna, je povabila v Hollywood svojega drugega brata Sergeja in mu poslala denar za potovanje. Kmalu se ji je posrečilo spraviti tudi njega pod streho. Princ Sergej se je poročil s slavno filmsko igralko Polo Negri. Če dve leti je pa Pola Negri spoznala, da se je svojega moža naveličala in da ni več tako bogata, kakor je bila. Začela je razmišljati, kako bi se ga odkrižala in kako bi prišla zopet do denarja. Naslov princese se ji je zdel predrag in sklenila je ločiti se od svojega moža. Princ Sergej se je poročil drugič in sicer kot rečeno z operno pevko McCormickovo.

Princesa Rusadana je pa hotela končno poskrbeti tudi za svojo bodočnost. Vrnila se je v Evropo in se poročila z nekim zelo bogatim arhitektom v Barceloni. Pravijo, da je poslala za denar, ki ji ga je dal mož, svojega najmlajšega brata Alekseja študirat na univerzo v Cambridgeu. Mladi Aleksej

pa v Cambridgeu ni zapravljjal časa, kakor so vajeni drugi mladi plemiči. Študiral je marljivo in kmalu se je seznanil z bratom bogate Američanke William Van Alenom. In na njegovo povabilo je prišel I. 1928. v Ameriko kot gost Van Alenove rodbine.

Alekseju je v ameriški rodbini zelo ugajalo, najbolj mu je bila pa vseč prijateljstva Luiza, ki je imela takrat sicer samo en milijon dolarjev premoženja, toda obetalo se ji je še več milijonov. Tudi ona je videla mladega princa, rada in tako sta se kmalu zaročila. Če se poroči tudi princ Aleksej bodo zbrani v gruzinski plemiški rodbini najčudovitejši ljudje iz raznih delov sveta. Trije mladi principi in bivša princesa, poljska filmska zvezda, zlatolasa ameriška filmska zvezda, operna pevka in bogat španski aristokrat.

Prof. Piccard v Parizu

Pariški dnevnik »Paris-Midi« je priredil v soboto zvečer v kolonijalnem muzeju predavanje slavnega profesorja Piccarda. Predavanje so prišli poslušati odlični predstavniki javnega življenja, tako predsednik senata Lebrun, finančni minister Flandin, švinski prefekt Renard itd. Že po svoji zunanosti, posebno po svojem izredno visokem čelu, ki zavzema skoraj polovico obraza, pa tudi s svojim nekoliko piščecim glasom in za zlato obrobjenimi očali bleščajočimi očmi je vzbudil učenjak splošno pozornost. Predaval je živahno, duhovito, poln suhega humorja, držeč roke skoraj neprestano na hrbtu.

Dejal je med drugim: Ničesar nisem tvegaj. Če bi mi mislil, da se izročam naključju, bi se bil zavedal, da počenjam nekaj nedovoljenega. Niti vedel nisem, da sva se s spremljevalcem dvignila od tal, ker so balon odvezali pol ure pred določenim časom, ne da bi me bili o tem obvestili. To je bilo menda prvič, da se je balon dvignil pravočasno, — je pripomnil predavatelj smeje. Ko sva imela v gondoli 40 stopinj vročine, sva si gasila žejo s tem, da sva nabirala po stenah kapljice, ki so se nabirale od najinega dihanja. Piccard je zelo kratko in plastično povedal, kako sta se spustila ponoči na sneg. O svojih bodočih načrtih je dejal: Poskus je treba ponoviti, dvigniti se je treba 16.000 m visoko, da se pokaže, če so najina opazovanja pravilna. Na vprašanje, ali se dvigne v stratosfero sam ali še kdo drugi, je Piccard odgovoril: »Morda, čeprav me mika opazovati polt v stratosfero z zemlje.«

Predavanje je bilo sprejeto z velikim navdušenjem in v nedeljo zvečer se je ponovilo. V soboto zjutraj je bil Piccard sprejet na pariškem magistratu, kjer mu je čestital k uspehu v imenu Pariza občinski svetovalec Latour. Potem je Piccard poslal švicarskega poslanika, popoldne je bil na kolonijalni razstavi, zvečer pa gost belgijskega poslanika.

Ženske čez 200 let

Ameriški učenjak prof. Evgen Fischer, ki se mudi te dni v Parizu, je imel zanimivo predavanje o razvoju in izpremembah ženskega telesa. Ameriški učenjak že dolgo proučuje žensko telo in ugotovil je, da so ženske vedno večje. V 30 letih se zviša povprečna ženska postava za 10 cm. Prof. Fischer trdi, da bodo ženske čez 200 let naravnost orjaške, obenem bodo pa kosmate, posebno po obrazu.

Te bistvene izpremembe v konstituciji ženskega telesa utemeljuje ameriški učenjak s tem, da se ženska vedno bolj otresa domačega suženjstva, da goji sport, se mnogo giblje na svežem zraku, si vedno bolj utrjuje samozavest in čut neodvisnosti, kar vpliva na njeno telo tako, da se vedno bolj približuje moškemu telesu.

1000 ton mamil letno

Poleg alkohola in tobaka zastrupljajo ljudi še razna mamila, zlasti kokain in morfij, ki sta najbolj razširjena v Ameriki, kjer nadomestujeta zdaj prepovedane alkoholne pijače. V Ameriki se zastruplja z mamili vsak 60. prebivalec. Na vsem svetu je 54 tona, v katerih izdelujejo mamila. Večina odpade na Anglijo, Francijo, Švico, Holandsko in Nemčijo. Te države imajo od prodaje mamil mastne dohodke in zato nočejo podpisati mednarodne pogodbe, s katero bi se ta strup vsaj nekoliko omejil. Vsako leto izdelajo te tovarne do 1.000 ton mamil in vsa ta ogromna množina se razpeča. Za zdravniške potrebe gre na leto tri tone mamil, 997 ton jih pa porabijo ljudje za zastrupljanje svojega organizma.

En strup v obliki kokaina, morfija in drugih mamil je treba še drago plačati. 30 gramov morfija stane v tovarni samo pol dolarja, v tajnih trgovinah ali v rokah tihotapev pa 150 dolarjev. Za zdravje in žepu mamilam podvrženih ljudi je pa najhujše, da morajo biti doze vedno večje, sicer strup ne deluje. V začetku zadostuje stotinka grama mamila, da človek v polni meri uživa oamljenost, potem so pa potrebne vedno večje doze. Nekateri ljudje rabijo dnevno že 15 gramov mamila, kar bi zadostovalo za zastrupljenje 500 ljudi.



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Jud v gledališču.

— No, dragi Kohn, kaj ti je včeraj v operi najbolj ugajalo?

— Meni? Pavza po drugem dejanju, ko sem sklenil z Silbersteinom sijajno kupčijo.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znak! — Na opredeljenem mestu se odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.

HALO!

Samo pri parozbikalnici

J. BOC,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 6 se vam zlika, očisti, pokrpa in zaobrne Vaša obleka! — Na likanje se lahko počaka! Doplačila zadostuje, pridemo po obleko na dom. — Istotam je prvovrstni modni atelje. Blago se lahko nabavi pri nas po najnižjih cenah. 2067

Klavirji!
pianini

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Be-sendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stingl original, ki so nesporno najboljše! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3.

Najcenejša posojevalnica.

HALO!

PRVOSTRANNE POMIJE

za hrano prašičev se dobe poceni v Prešernovi ulici št. 9, dvorišče. 2083

LADJISKA TLA

nudi najceneje — »Jugograd«, Streliška ulica 33. 2080

IZJAVA

Podpisani preključem in obžalujem, kar sem dne 12. julija t. l. v svoji pijanosti razžaljivega govoril proti gospe Tilgerjevi ali sploh o družini iste. Ljubljana, 15. julija 1931.

Pušnik. 2081

»SMYRNA« PREPROGA

pristna, 4.60 x 5.70 in nekaj skoraj novih perzijskih, privatnih, zelo dragocenih — napredaj. — Ponudbe pod šifro »Sel-tene Stitke« na agenturo Pichler, Ptuj. 2078

DVA CEVLJARSKA

POMOČNIKA

specijalista, popolnoma večja izdelovanja planinskih čevljev, išče za takoj sportska delavnica in trgovina »Negro«, Zagreb, Ulica št. 19. 2077

ZELEZNIH TRACNIC,

kompletno žago, 10—15 km, po 7 ali 9 kg, po 1 meter dolgih ter z 2 popolnoma jarmenikoma ter odgovarjajočim strojem kupim. Ponudbe franco vagon železniška postaja na naslov: Pero Gnječ, Sjetlina kod Sarajeva. 2076

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogostih, Boharčeva

Rešen je neusmiljene bolezni naš ljubljeneec

Zdenko

Njegovo izmučeno trupelce bomo položili k večnemu počitku v petek dne 17. t. m. ob 17. uri.

V Ljutomeru, dne 16. julija 1931.

Žalujoča rodbina notarja dr. Stojana

Večja množina

makulaturnega papirja

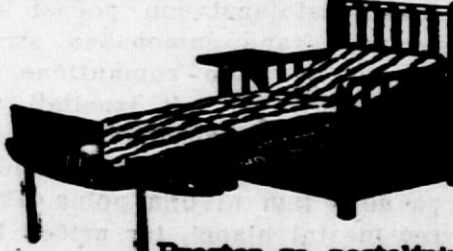
naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Franc Jager

tapetnistvo LJUBLJANA, Sv. Petra 2. 20

prilaga svoje najmodnejše fotelje vseh vrst, modroca, otomane, šimo, slojstve postelje, patentne divane t. t. d.



Prostor za posteljnino. Garantirana konstrukcija!

Akviziterija

za nabiranje inseratov, inteligentnega in vestnega sprejme takoj uprava »Slovenskega Naroda«. Zaslужek dober. Zglašiti se je jutri med 10. in 11. uro dopoldne. 2079

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

PREMOG

lovači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vrst vseh

KOKS livnariški, plavčarski in plinski

BRIKETE

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.

v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 15/1.

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lovške in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER puškar. Ljubljana Kongresni št. 9